

INVESTIGATION OF SOME FACTORS THAT AFFECT THE JUNIOUR TENNIS PLAYERS' SPORTS REALIZATION

Iva Gigova

UNWE, Sofia, Bulgaria, iva.gigova@unwe.bg

Abstract: Tennis is a sport in which reaching top positions in professional rankings is extremely challenging. Undoubtedly, the leading factors are talent, hard work, and dedication, demonstrated both in the training process and in the overall life of tennis players. From a sports-technical perspective, success on the international competitive stage is determined by the motor potential, technical skills, tactical awareness, and intellectual maturity of the athletes. Most literary sources focus precisely on these aspects of tennis player preparation. At the same time, tennis is a sport that requires significant financial investment. The costs of expensive equipment, transportation, and modern and safe recovery methods are often unaffordable for the families of tennis players. Due to a lack of financial resources, many talented children leave the training and competition process precisely at the age when they are transitioning into professional tennis.

The working hypothesis of this study is that the success of Bulgarian athletes in international tennis tournaments is largely determined by their opportunity to participate in a greater number of competitions. The premise is that frequent exposure to competitive environments enhances players' skills, builds mental resilience, and allows them to accumulate valuable ranking points, ultimately leading to higher placements in international standings. To test this hypothesis, a two-year study was conducted on 25 adolescent tennis players—14 girls and 11 boys—who were finalists in the national championships for the under-16 and under-18 age groups. The study aimed to analyze their competitive activity and efficiency, as well as their personal perspectives on the key factors influencing their athletic development and success. By examining their tournament participation patterns and ranking progress, the research provides insights into the role of consistent competitive experience in shaping young athletes' careers. The results of the study strongly indicate that the frequency of tournament participation has a significant impact on a player's position in the rankings. Athletes who competed in a greater number of international tournaments showed notably better rankings compared to those with fewer participations. These findings highlight the importance of creating opportunities for young Bulgarian tennis players to engage in a high volume of competitive matches to maximize their potential and achieve international success.

Keywords: tennis, juniors, competitive activity, competitive efficiency

ИЗСЛЕДВАНЕ НА НЯКОИ ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ ВЪРХУ СПОРТНАТА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПОДРАСТВАЩИ ТЕНИСИСТИ

Ива Гигова

УНСС, iva.gigova@unwe.bg

Резюме: Тенисът е спорт, при който достигането до върхови позиции в професионалните ранглисти е изключително трудно. Без съмнение водещите фактори, са талантът, трудолюбието и старанието, проявени както в тренировъчния процес, така и в цялостния живот на тенисистите. От спортно-техническа гледна точка успехът на международното спортно поле се предопределя от моторния потенциал, техническите умения, тактическата и интелектуална зрялост на състезателите. В повечето литературни източници се третира именно тези страни от подготовката на тенисистите.

В същото време, тенисът е спорт, който изисква сериозни финансови инвестиции. Разходите за скъпа екипировка, транспорт, съвременните и безопасни средства за възстановяване нерядко се явяват непосилни за семействата на тенисистите. Поради недостиг на финансови ресурси много талантливи деца напускат тренировъчния и състезателен процес именно във възрастта, когато се навлиза в професионалния тенис. Работната хипотеза на това изследване е, че успехът на българските състезатели в международните тенис турнири до голяма степен се определя от възможността им да участват в по-голям брой състезания. Предпоставката е, че честото излагане на състезателна среда подобрява уменията на играчите, изгражда психическа издръжливост и им позволява да натрупват ценни точки за класиране, което в крайна сметка води до по-високи позиции в международните ранглисти. За да се тества тази хипотеза, беше проведено двугодишно изследване върху 25 подрастващи тенисисти—14 девойки и 11 юноши—които са били финалисти на националните първенства във възрастовите групи до 16 и до 18 години. Целта на проучването

беше да се анализира тяхната състезателна активност и ефективност, както и личните им възгледи относно ключовите фактори, влияещи върху тяхното спортно развитие и успех. Чрез изследване на моделите на участие в турнири и напредъка в класирането, изследването предоставя информация за ролята на постоянния състезателен опит във формирането на кариерата на младите спортисти. Резултатите от проучването ясно показват, че честотата на участие в турнири има значително влияние върху позицията на играча в ранглистите. Състезателите, които са участвали в по-голям брой международни турнири, показват значително по-добри класирания в сравнение с тези с по-малко участия. Тези констатации подчертават значението на създаването на възможности за младите български тенисисти да се включват в голям обем състезателни мачове, за да максимизират своя потенциал и да постигнат международен успех.

Ключови думи: тенис, юноши, състезателна дейност, състезателна ефективност

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Съвременният тенис се характеризира с високо ниво на атлетизъм, спорт с богато двигателно съдържание, а високата динамичност и вариативност на движенията поставя големи изисквания към физическата, техникотактическата и психологичната подготвеност на тенисистите (Р. Костадинов, 2023). Поради множественото фактори от които зависи спортното постижение в тениса, достигането до върхови позиции в професионалните ранглисти е изключително трудно. Водещи фактори за успех са талантът, трудолюбието и старанието, проявени както в тренировъчния процес, така и в цялостния живот на тенисистите. От спортно-техническа гледна точка, успехът на международно ниво се предопределя от моторния потенциал, техническите умения, тактическата и интелектуална зрялост на състезателите. Въпреки това, тенисът изисква и сериозни финансови инвестиции. Разходите за скъпа екипировка, транспорт и съвременни средства за възстановяване често са непосилни за семействата на тенисистите. Поради недостиг на финансови ресурси, много талантливи деца напускат тренировъчния и състезателен процес именно във възрастта, когато се навлиза в професионалния тенис.

Работна хипотеза на нашето изследване е, че успешната изява на българските състезатели в международните тенис турнири и вериги до голяма степен се предопределя от възможността им да участват в колкото се може повече турнири.

Цел на изследването

Да се оптимизира състезателния процес на подрастващи тенисисти (16-18 г.) въз основа на проучване на някои от факторите, влияещи върху спортната им реализация.

2. ЗАДАЧИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Да се подберат изследвани лица, които отговарят на следните изисквания – да са играли на финал на държавно първенство за юноши и девойки за двугодишен период.

Да се опише реализацията на изследваните лица в България и ранглистите на ЕТА, ITF, WTA и ATP в следващите спортносъстезателни години.

Да се разкрият някои от факторите, влияещи върху спортната реализация:

- на базата на взаимовръзките между показателите за състезателна активност и ефективност;
- въз основа на мнението на подрастващите тенисисти.

Обект на изследване са 25 подрастващи тенисисти (14 девойки и 11 юноши), спечелили призови места на държавни първенства до 16 и 18 г. в период от две години.

Предмет на изследването е спортната реализация на националното и международно спортно поле и някои от факторите, които ѝ влияят.

Изследвани са около 500 турнира по 25 показателя., разпределени в следните направления:

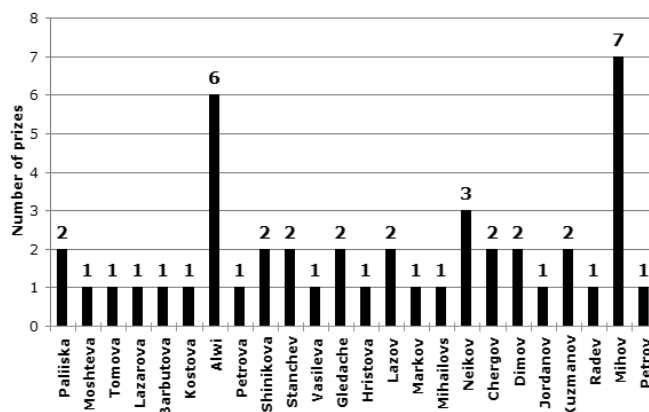
- състезателна активност (брой на турнирите от различна категория);
- състезателна ефективност (Класиране в турнирите, позиция в ранглистите в БГ, ЕТА, ITF, ATP/WTA, обобщаващи показатели.

Използвани са следните **методи**: проучване на литературни и документални източници, анкетно проучване, математико-статистически методи (честотен и корелационен анализ).

3. АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

В резултат на решение на първата изследователска задача подбрахме изследваните лица, които са представени на следващата фигура 1. Както се вижда, с най-много участия на финали на Държавни първенства са Ж. Алауи - 6 и Цветан Михов – 7 пъти.

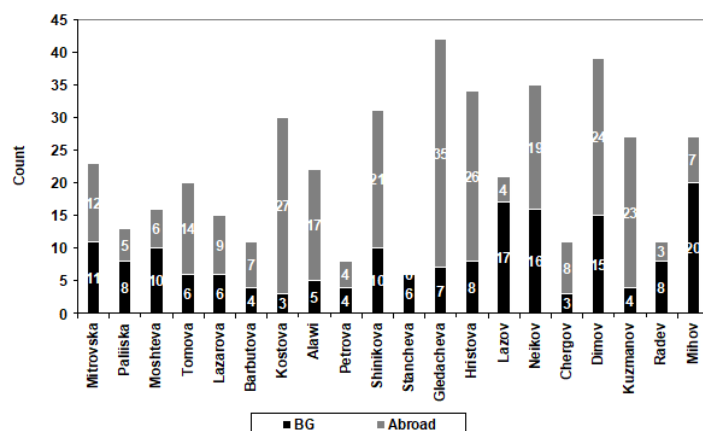
Фиг. 1. Брой награди в държавните първенства

Източник: Изследване на Ива Гигова

Следващият основен момент е характеристика на участието на изследваните лица в международните тенис вериги ETA, ITF, ATP и WTA. Проследено е участието в 455 турнира. Разпределението им е представено на фигура 2.

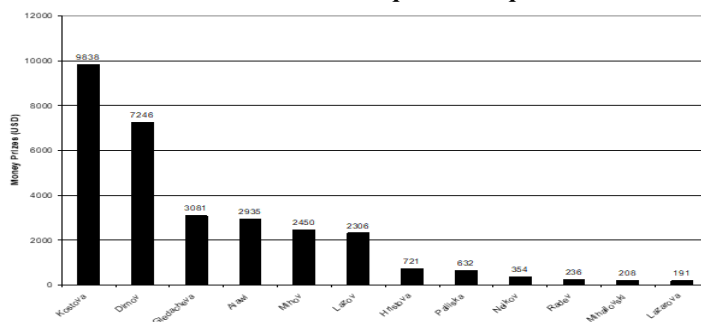
Фиг. 2. Състезателна активност

Източник: Изследване на Ива Гигова

Най-интересните резултати са по отношение на обобщаващите показатели (Фигура 3) – брой точки по използваната от нас точкова система и спечелените пари от наградни фондове. Както се вижда с най-добра спортна реализация за изследвания период са Елица Костова (2150), Шиникова (1750) и Димов (1445).

Фиг. 3. Спечелени парични награди

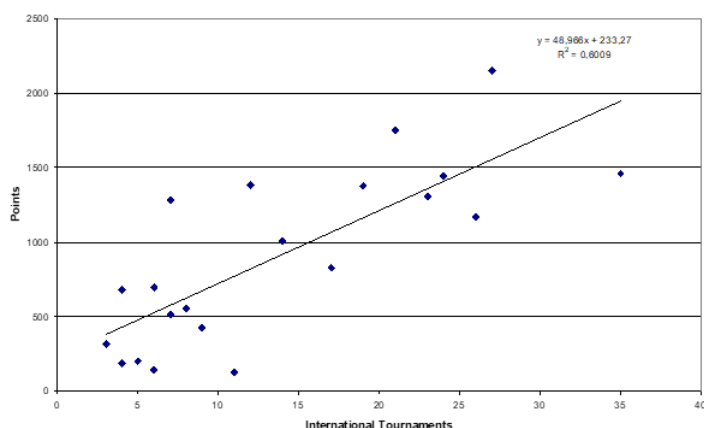
Източник: Изследване на Ива Гигова

Средствата спечелени от наградни фондове са между 191 и 9838 USD, като най-високите стойности са постигнати от Костова и Димов (7246).

Потвърждение на работната си хипотеза получихме от корелационния анализ. От него става ясно, че коефициентите на корелация между броя на участията в турнири и позицията в съответната ранглиста е между -0,675 и -0,864, което говори за висока степен на зависимост.

На фигура 4 е представен регресионният модел на зависимостта между броят на участията в международни турнири и спечелените точки.

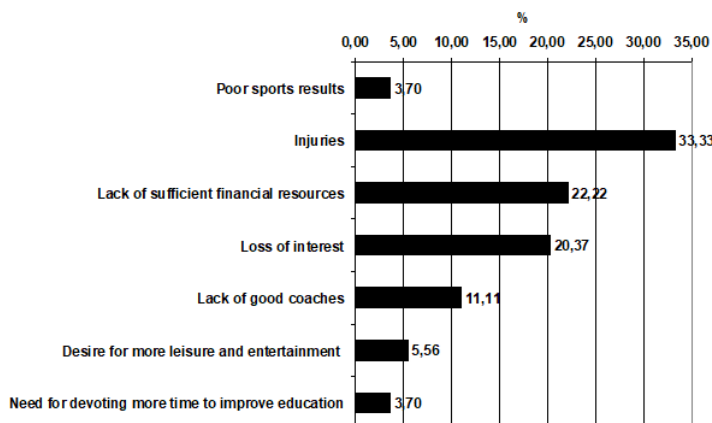
Фиг. 4. Регресионна линия между състезателната активност и спечелените точки

Източник: Изследване на Ива Гигова

Той дава възможност за оценяване на състезателната ефективност в зависимост от активността на състезателите. Потвърждение на работната си хипотеза получихме и от резултатите от анкетното проучване (фиг. 5).

Фиг. 5. Положителни фактори за спортната реализация

Източник: Изследване на Ива Гигова

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Както се вижда, най-важните положителни фактори, според анкетираните са трудолюбието и постоянството, а най-важните негативни фактори – травматизмът и липсата на финансови средства.

В резултат на направеното изследване са формулирани няколко **извода**, по-съществените от които са:

- Броят на участията в турнирите от различни вериги влияе значително или силно върху позициите в съответната ранглиста. Особено силна е връзката между участието в турнири в чужбина и класирането им в ранглистите.

- Финансовите средства, спечелени от наградни фондове са незначителни в сравнение с вложените в подготовката средства. Това налага сериозно подпомагане от страна на тенис клубовете, БФТ и частни лица.
- Младите тенисисти са насочени и финансово подпомагани единствено от родителите си. Спонсорството се изразява преди всичко по отношение на снабдяване с екипировка.
- Като на-важни положителни фактори изследваните лица посочват постоянството и трудолюбието., а като най-важни отрицателни фактори се очертават спортния травматизъм и недостатъчните финансови средства.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Българска Федерация по Тенис. (2023–2024). Класирания и резултати от национални първенства. <https://www.bgtennis.bg>
- Дамянова, Р., & Гигова, В. (1999). Статистически методи в спорта – ръководство за студентите от бакалавърска степен на НСА. НСА Прес.
- Gigov, A., & Dimov, I. (2001). Възрасто-полови различия в развитието на физическата дееспособност на подрастващи български и гръцки тенисисти. Спорт & Наука, (5).
- Gadev, M., Zakhariyeva, Ts., & Svigo, E. (2001). Оптимизиране на натоварването за усъвършенстване на ударите по отскочила топка – дланов и обратен при 13–15 годишни тенисистки. Спорт & Наука, (5).
- Dimov, I. (2000). Влияние на физическата кондиция върху началното обучение при подрастващи тенисисти. Спорт & Наука, (5).
- Dimov, I. (2001). Основи на физическата подготовка. София.
- Kostadinov, R. (2023). Study of the agility of movement of Sofia University students participating in tennis classes. Trakia Journal of Sciences, 21(Suppl. 1), 549–555.
- Association of Tennis Professionals. (2023–2024). Rankings and statistics. <https://www.atptour.com>
- Tennis Europe. (2023–2024). Junior tennis tour rankings and results. <https://www.tenniseurope.org>
- Women's Tennis Association. (2023–2024). WTA rankings. <https://www.wtatennis.com>
- Penchev, A., & Papachristos, P. (1986). Тенис – планиране и управление на обучението: Учебно помагало за специалисти. ЕЦНПКФКС.
- Penchev, A. (1989). Тенис – Учебник за студентите от ВИФ. МиФ.
- Tsikrikis, G. Изследване и усъвършенстване на някои фактори на спортната подготовка при подрастващи тенисисти [Автореферат от дисертация, ИПБ–НСА].
- CoreTennis. (2023-2024). Tennis player results and stats. <https://www.coretennis.net>
- International Tennis Federation. (2023-2024). History of the ITF. <https://www.itftennis.com/abouttheitf/worldwide/history.asp>
- Tennis Europe. (2023-2024). Junior Department overview. <https://www.tenniseurope.org/JuniorTennis/Jun Te Junior-Department.aspx>